

Forlængst høstede han al Anerkendelse for sit genealogiske Virke. En Række udenlandske genealogisk-heraldiske Selskaber optog ham som Æres- eller korresponderende Medlem; siden 1906 havde han Sæde i Bestyrelsen for vort Samfund. Ikke mindst indenfor dette vil hans Minde blive bevaret med Taknemmelighed.

Poul Bredo Grandjean.

Forskelligt fra Genealogiens og Personalhistoriens Verden.

Ved Paul Hennings.

Som meddelt paa dette Sted (37. Aarg. 1916, S. 313) har det danske Justitsministerium i de sidste Aar paa en ganske anden Maade end tidligere haft sin Opmærksomhed henvendt paa Navnesagen, saa at denne vigtige, men hidtil forkludrede og forsømte Sag, der har saa stor Betydning, ikke alene for Personalhistorikere og Genealoger, er kommen ind i bedre og sundere Baner gennem Centralisation af Afgørelserne, idet det nu altid bliver Justitsministeriet, der efter nærmere Prøvelse resolverer i enhver Navnesag.

Justitsministeriet er imidlertid ikke bleven staaende ved denne Centralisation men har nu yderligere med meget betydelige Arbejdsfore tilvejebragt et Kartotek over alle Navne, der i Henhold til Navneloven af 22. April 1904 er beskyttede. Disse Navne er allerede optagne paa Fortegnelser, der med Mellemrum udgives af Justitsministeriet. — Efter Navnelovens § 2 kan Slægtsnavne navnlig være beskyttede:

- 1) fordi Navnet ved en inden 1. Juli 1905 indgiven Anmeldelse er forbeholdt af Vedkommende,
- 2) fordi Navnet er meddelt ved kongelig Bevilling eller ved Øvrighedsbevis efter 1. Juli 1905,
- 3) fordi Navnet har været baaret af Personer, der har gjort sig fortjent af Fædrelandet.

Gennem det nu udarbejdede Navnekartotek, der indeholder ca. 20,000 Kort over forskellige Navne, kan der søges Oplysning om hvem der har forbeholdt Navnet ved Anmeldelse eller saafremt det er givet ved kgl. Bevilling eller Øvrighedsbevis, naar og til hvem det er givet.

Hvor stor Værdi dette Kartotek har, naar det stadig holdes å jour og indeholder Oplysninger om, hvem der har antaget de forskellige Navne, behøver næppe at fremhæves. Kartoteket er udarbejdet til Justitsministeriets Brug ved Overvejelserne angaaende Navnebevillinger og som Følge deraf er dette Kartotek ikke offentlig tilgængeligt i almindelig Forstand, men en Henvendelse til Justitsministeriet om at erholde Tilladelse til at gennemse Kartoteket, vil næppe blive besvaret afslaaende.

Efter at Overretssagfører K. Bergwitz i Kristiania, hvis Navn vil være mange af Tidsskriftets Læsere bekendt, har overtaget Redaktionen af »Folkebladet» har hans personalhistoriske Interesser i høj Grad sat sit Præg paa Bladets Indhold. Saa godt som i hvert Nummer findes ved Siden af righoldigt Biografistof ogsaa Udsnit af Stam- og Anetavler. Jeg nævner fra den allerseneste Tid en Række Artikler om fremragende norske Slægter (Slægten Mohr, Advokat Annæus Schjødts Slægt, Statsminister Michelsens Slægt, Musikerslægten

Lindemann, Slægten Sinding, Henrik Ibsens Ahner (hans »Rod i Folket«), endvidere Professor Edvard Bulls 8 Ahner, Komponisten Johannes Haarklous Ahner o. s. v.

Overretssagfører Bergwitz gør her et maalbevidst Arbejde for at faa Interessen for vort Studium til at trænge ind i det brede Lag, som man har Grund til i høj Grad at paaskønne.

I Tyskland har man paa Grund af Verdenskrigen maattet gaa til at smelte Kirkeklokkerne og støbe dem til Skyts, og man har derved maattet forgribe sig paa nogle af de i kulturel og ogsaa tit i personalhistorisk Henseende sjældneste og ældste Monumenter; thi de allerfleste gamle Kirkeklokker bærer righoldige Indskrifter, hvis Indhold mangfoldige Steder er ukendte eller i alt Fald endnu ikke er bleven tydede og læste af sagkyndige Øjne. Med Rette beklager man sig over denne Vandalisme og henviser til, at det vilde være langt rigtigere, om man støbte en Del af de ofte kunstnerisk ret værdiløse Broncemonumenter, som i overvældende Antal findes rundt om i det tyske Rige til Minde om Kejserdømmets Opretholdelse og dets store Mænd (Kejser Wilhelm I, Bismarck, Moltke, Ravn o. s. v.) om, ikke mindst da Gibsoriginaler til disse Monumenter i de allerfleste Tilfælde endnu findes og de derfor, naar bedre Tider en Gang kommer, let kan reproduceres.

De sidste tyske Aviser har bragt Notitser om, at Raden nu ogsaa er kommen til disse Mindesmærker!

Generalfeltmarskal, Grev Helmuth Moltkes Moder hed Sophie Henriette Paschen (f. 5. Febr. 1777, † 27. Maj 1837. »Mamsel Henriette Paschen«, der beskrives som smuk, sanselig og nydelsessyg, — Egenskaber, som i alt Fald ikke nedarvedes paa hendes berømte Søn — var Datter af den dygtige Hamborger-Millionær, Købmand Johannes Bernhard Paschen (f. 5. August 1734, † 2. Septbr. 1816), i Ægteskab (13. Novbr. 1766) med Frøderikke Margarethe Elisabeth Moll (f. 8. Januar 1748, † 30. Marts 1792).

De som hidtil har beskæftiget sig med Moltkes Ahnetavle angiver, at Paschens Hustru, født Moll er Datter af Notar i Hamborg Johann Manasse Moll, i Ægteskab (1747) med Christiane Sophie Miehle, men har ikke kunnet følge denne Ahnerække videre og de gjorde Forsøg har heller ikke syntes at lønne sig, da Notar Moll og hans Hustru aabenbart stammede fra et aandeligt og socialt fuldstændigt Gennemsnitsmilieu.

Imidlertid er der en Mulighed for, at Forholdet dog er et noget andet; thi i en hamborgsk Møglers Grasmeyers Erindringer fra Aaret 1810 angives ved Omtalen af Paschen, at Faderen til dennes Hustru i Virkeligheden var den danske Ministerresident i Hamborg Christian August v. J o h n n. Naar man, jfr. biografisk Leksikon, erfarer om ham, at han var en energisk, intelligent og dygtig Diplomat, der ikke var bange for sit Skind og vistnok ejheller for Midlerne, naar det gjaldt om at varetage sit Lands Interesser, saa finder man jo disse Egenskaber igen i Helmuth Moltke, og at Johann kan have haft en Forbindelse med Notar Molls Hustru og være Fader til Helmuth Moltkes Bedstemoder er særdeles vel muligt; thi Johann blev 1737 Gesandt i den nedersachsiske Kreds og levede ugift i Hamborg til sin Død 1764. Krigsforholdene har stillet sig hindrende i Vejen for at søge Oplysninger i Kirkebøgerne i Hamborg, der dog maaske kunde give Fingerpeg om Forholdet, men man vil maaske ogsaa kunne finde Spor af en Forbindelse mellem Johann og Moll, naar man herhjemme gennemgaar det udenrigske Kontors Akter fra Datiden.

Ifølge »Mitteilungen der Berliner Gesellschaft für Rassenhygiene« har Videnskaberne's Akademi i München ved testamentarisk Gave faaet Dispositionsretten over $\frac{1}{2}$ Million Mark til Fremme af Arveligheds- og Familieforskning. Naar man erfarer dette og erindrer, hvilke Milliondotationer f. Eks. England og Amerika kan opvise til tilsvarende Formaal, maa man med Sorg tænke paa hvor fattigt disse Videnskabsgrene er stillede her i Norden, hvor det er vanskeligt for dem blot at friste Livet, og hvor mange genealogiske Værker aldrig ser Dagens Lys, fordi Midlerne til deres Udgivelse savnes.

Verdenskrigen har bragt Troner til at falde i Grus og har overhovedet bragt store Forandringer paa Omraader, hvor man næppe havde ventet det; den har skabt Selvherskeren over alle Russer om til Nicolaĳ Romanow og en Prins af det engelske Kongehus om til en simpel Mr. Windsor. Men den byder os ogsaa f. Eks. den Overraskelse, at vi ser en Prins af et regerende tysk Fyrstehus (Lippe) som Formand i Bestyrelsen for et Aktieselskab til Fremstilling af Telefonapparater. At noget saadant kunde ske, vilde man før Krigen vist rolig have forsvoret.

Hvilke Overraskelser mon endnu forestaar os?

Vort skattede Medlem, Stadsbygningsinspektør, Ritmester Grube i Stettin, der skønt Udlænding, hører til de bedste Kendere af vor Adelshistorie, har anmodet Redaktionen om at meddele følgende interessante Rettelser og Tilføjelser til Stamtavlen i Danmarks Adels Aarvog over Familien Gedde: I Bind XI (1894) S. 125 anføres, at Berghauptmand Brostrup Gieddes Hustru hed Anna Sabine v. Gersdorff, † før 3. April 1663.

I Kirken i Ullersdorf i Schlesien findes imidlertid et Stenmonument over Anna Sabine Geddin geb. v. Nostitz, f. 25. Sept. 1637, † 19. April 1662, Frau des Dänischen Ober Berghauptmanns Brostrob Gedden.

Ullersdorf tilhørte dengang Familien v. Nostitz. Hendes Forældre vare sikkert Hans v. Nostitz til Ullersdorf, f. 1592, † 7. Aug. 1657, g. 1) m. Sabine v. Nostitz, f. 1594, † 1631, 2) 1636 Anna Sophie v. Gersdorff, f. 13. Aug. 1615, † 25. Okt. 1673. Brostrup Gieddes Hustru var altsaa en Datter af andet Ægteskab.

Brostrup Gedde havde en Datter, som mangler i Danmarks Adels Aarvog; hun hed Anna Sophie Gedde, g. 21. Sept. 1678 m. Georg Adolph v. Loeben (g. 1. Gang m. Dorothea Elisabeth v. Minkwitz, † 1677). I Livgedings Brev af, 11./21. Sept. 1678 kaldes hun Datter af Ober Berghauptmann Brostrup Geddensen Tommerup.

Det norske »Morgenbladet« for 19. Juli d. A. indeholder følgende smukke Mindeord om Arkivar Thiset fra vort Selskabs norske Sekretær, Arkivamanuensis A. W. Rasch's Haand:

Fhv. Arkivar A. Thiset, en af Danmarks mere fremtrædende mænd, er for et par dage siden avgaat ved døden 67 aar gammel.

Som adelshistoriker og heraldiker indtar han i Danmark og Norge en fremstaende plads, thi ikke alene kjendte han Danmarks adel bedre end nogen anden, men ogsaa Norges adel var han fuldt fortrolig med, og siden Klevenfeldts dage har der ingen været, der har hat et saadant kjendskab til den dansk-norske adels genealogi, som Thiset, der har den store fortjeneste av at ha ført denne videnskab mægtig fremover. Glemmes maa det heller ikke, at hans enestaaende viden i ubegrænset omfang har staaet til tjeneste for enhver spørger.

Som heraldiker maa han ansees for nordens største, man kunde gaa til ham og spørge, hvordan vaabenet for hvilkensomhelst slægt saa ut, og han kunde straks besvare det, og heraldiken, der var i sørgelig forfald, har han hævet til den høie stilling, den nu indtar, ved sine stilfulde, korrekte og smukke tegninger.

Han har publicert en række bidrag paa sit specialfags omraade, baade i skrifter og aviser. Vi skal saaledes her bare nævne hans polemik i »Morgenbladet« i sin tid med riksarkivar Hertzberg angaaende slægten og navnet Rustung, men mest kjendt er han jo (sammen med nylig avdøde etatsraad Hiort Lorenzen) ved utgivelsen av »Danmarks Adels Aarbog«, der har oplevet 34 aargange, hvor Thiset har leveret alle fuldstændige stamtavler.

Hans bortgang nu er meget beklagelig, da der neppe er nogen, som kan fuldføre hans verk efter planen. Han har ved disse mange indholdsrike bind sat sig det smukkeste minde, en uvurderlig kilde for nutid og eftertid.

Endvidere findes i »Der deutsche Herold« for August 1917 følgende Nekrolog over Arkivar Thiset af Stadsbygningsinspektør Grube i Stettin.

»Am 14. Juli d. Js. ist der dänische Familiengeschichtsforscher Archivar A. Thiset gestorben, nachdem er vor nicht langer Zeit, begleitet von den Ehrenbezeugungen seiner zahlreichen Freude und Verehrer, in den Ruhestand getreten war und sich auf seinem schön gelegenen Landsitz Tronholt bei Klampenborg zurückgezogen hatte. In ihm verliert Dänemark den Mann, der zuerst die Geschichte des dänischen Adels der Jetztzeit entsprechend kritisch erforscht und nach der Gründung des dänischen Adels-Jahrbuches 1894 (zusammen mit Hiort-Lorenzen), dieses Buch mit vortrefflichen, vollständigen Stammtafeln fast aller nennenswerten Adelsgeschlechter, auch der längst erloschenen versehen hat, um die man den dänischen Adel beneiden kann. Es ist ihm leider nicht mehr vergönnt gewesen dieses Werk, an dem er auch nach seinem Rücktritt aus dem Amte eifrig weiter arbeitete, der beabsichtigten Vollendung zuzuführen, denn es fehlt noch eine kleine Anzahl wichtiger Stammtafeln darin. Ausser dem Adels-Jahrbuch verdanken wir ihm das 1904 erschiene neue dänische Adelslexikon (Thiset und Wittrup), die Herausgabe von Frau Eline Göye's Landbuch, einem wichtigen Quellenwerk der Adelsgeschichte, sowie eine unendliche Anzahl grösserer und kleinerer, scharfsinniger Abhandlungen in Danske Magazin, Personalhistorisk Tidsskrift, usw. Auch dürfte in den letzten 30 Jahren kaum ein grösseres historisches Werk erschienen sein, das nicht wenigstens für den adelsgeschichtlichen Teil seine Hilfe in Anspruch genommen hätte. Das Andenken an diesen vortrefflichen Menschen und Gelehrten, dessen liebenswürdiges Entgegenkommen in allen Fragen auch so mancher Deutscher genossen hat, wird unvergesslich bleiben.«

Spørgsmaal og Svar.

Spørgsmaal.

1.

Hvem var Konsumtionsforvalter i Nørresundby Hans Frederik Guldberg en Søn af?

Han er født den 9. Marts 1751 og død 15. Juni 1788, gift med Martha Andreasdatter Steen. Ad Omveje er det konstateret, at han er i Familie med

den bekendte Statsminister O. Høegh-Guldberg, men den genealogiske Forbindelse er endnu ikke klaret. — Han blev udnævnt til Konsumtionsforvalter i N. Sundby den 11. Juni 1778. — Positive Oplysninger honoreres.

P. C. Knudsen,
Kommunelærer.
Aagade 19,¹ Aalborg.

2.

Hvem var Lucie Catherine v. Levetzau, der den 1. December 1676 i Glückstadt skal have ægtet dansk Major Corfitz Numsen. — Vides noget nærmere om hende og dendes Mand, og er det muligt, at der kan foreligge en Forveksling mellem Navnene v. Levetzau og v. Lützau?

Ernst Wiedemann.
Dr. phil.,
Dietrichstrasse 9,¹ Nürnberg i Bayern.

Indholdsfortegnelse i Udtog af Tidsskrifter udgivne i 1916 af udenlandske historiske, personalhistoriske og genealogiske Selskaber, med hvilke Samfundet staar i Bytteforbindelse, m. fl. a.*)

Ved **Paul Hennings**.

Personhistorisk Tidsskrift. 1916. Stockholm.

Namnlistor över officerskårerna vid Svenska s. k. Männingsregementen til häst och ståndsdragoner under store nordiska kriget (V. Hamilton, C. H. Kreüger och E. Leijonhufvud). — Omkring Sigurdsstenarna (S. H. Adlersparre). — Ett bref om Barbro Stigsdotter (G. Carlsson). — Ur Anders Anton von Stiernmans brefväxling (S. Bergh). — Otto Kugelberg (G. Indebetou). — Svenska infanteriofficersuniformer omkring 1300 (T. J. P.). — Karolinska anekdoter från frihetstiden (H. Almquist). — Gustaf Vasa på lit de parade och hans griftefärd (C. M. S.). — Tvenne porträtt af Magnus Stenbock (R. Stenbock).

Zeitschrift der Gesellschaft für Schleswig-Holsteinische Geschichte. 46 Bind. Leipzig. 1916.

Untersuchungen zur Geschichte Nordalbingiens im 10. Jahrhundert (Biereye). — Sächsische und holländische Siedlungen in der Wilstermarsch (W. Jensen). — Zustände Schleswig-Holsteins nach dem Erdbuche Waldemars 1231 (Wegemann). — Beiträge zur älteren Geschichte des Klosters Preetz (F. Bertheau). — Die Erwerbung des Dorfes Arpsdorf durch das Kloster Neumünster (W. Jensen). — Lund und Schleswig (R. Haupt). — Zum Stammbaum der Herzöge von Schleswig-Holstein-Sonderburg und -Gottorf (P. v. Hedemann-Heespen). — Vom Kloster zu Preetz (R. Haupt).

Quellen und Forschungen zur Geschichte Schleswig-Holsteins. 4 Bind. Leipzig. 1916.

Am dänischen Hofe auf Schloss Gottorf, 1754. Aus den Aufzeichnungen des Grafen Gregers Christian von Haxthausen auf Tienhausen (A. L. Gräfin zu Rantzaу). — Revolution und Legitimität in der Geschichte der Erhebung

*) Paa Grund af Verdenskrigen er et ikke ringe Antal historiske Tidsskrifter midlertidig ophørt at udkomme eller er gaet helt ind.